

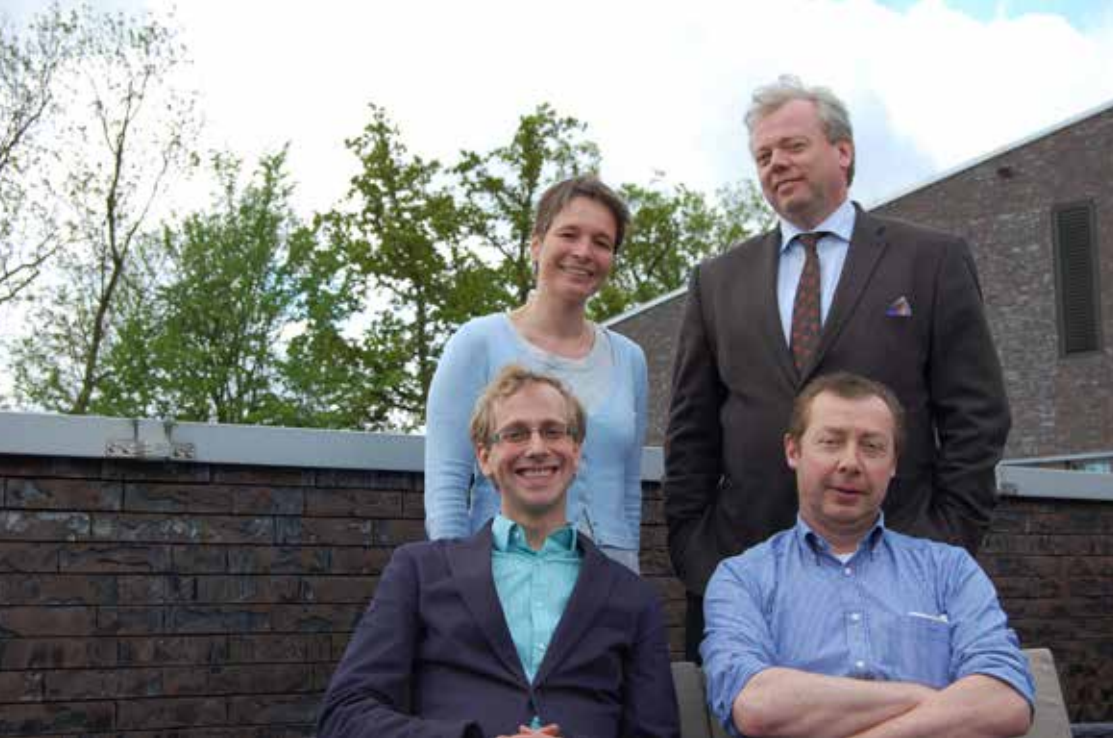

AZ Maria Middelaes, Gent

tekst: Bram Somfrenau
foto: EGM/afoto-atelier, De Rammelaere

NIEUWBOUW AZ MARIA MIDDELAES Sanitair ZORGT VOOR HOTELBELEVING

Het Gentse AZ Maria Middelaes heeft een gloednieuw ziekenhuis in gebruik genomen. Het karaktervolle en compacte gebouw langs de Ringvaart, naar een ontwerp van EGM architecten en LLOX architecten, plaatst niet enkel de patiënt centraal, maar zorgt ook voor efficiënte dienstverlening en verhoogt de rendabiliteit van het ziekenhuis.

'Patiënten vertellen me dat ze meer het gevoel hebben naar een hotel te gaan, dan naar een ziekenhuis'

"Een patiënt hoeft in ons nieuwe ziekenhuis niet naar een tafel met een tros druiven te staren. Daar ben ik zeer gelukkig om", benadrukt professor Pascal Verdonck, algemeen directeur van het ziekenhuis AZ Maria Middelaes. In de nieuwbouw valt in elke kamer daglicht binnen. Dankzij de hoge ramen kijken de patiënten - zelfs vanuit het bed - uit op het omliggende groen en de groendaken.

De bakstenen gevels stralen een huiselijke sfeer uit. Ook garandeert de indeling van het ziekenhuisgebouw de patiënten voldoende privacy.

Beleving en resultaat

De beleving stond bovenaan het prioriteitenlijstje van AZ Maria Middelaes. "In 2001, toen we de plannen opmaakten om de campussen Gent en Gentbrugge in een nieuw ziekenhuis samen te brengen, schoven we 'patiënt centraal' al als één van de vier pijlers van het project naar voren. Dat was toen in België zeer vooruitstrevend", legt Verdonck uit.

Het ziekenhuis stelt inmiddels tevreden vast dat patiënten hier positief op reageren. "Ze vertellen me dat ze meer het gevoel hebben naar een hotel te gaan, dan naar een ziekenhuis", vertelt Verdonck.

Heerlijk frisse geur voor het nieuwe AZ Maria Middelaes

AZ Maria Middelaes liet bij de bouw van haar nieuwe ziekenhuis niets aan het toeval over. In totaal 22 luchtpurificatietoestellen van het Zwitserse Air Creative zorgen voor een harmonische, frisse en aangename ruimtebeleving. In de meeste zorginstellingen, zowel ziekenhuizen als woon- en zorgcentra, worden bewoners, patiënten en bezoekers met verschillende vormen van geurhinder geconfronteerd: incontinentie, stomazorg, sanitaire zorgen, wondzorg, mortuarium en dergelijke. Voor de zorgsector bestaan dan ook talrijke geursystemen die proberen de geurhinder te bestrijden.

Het resultaat is meestal teleurstellend, omdat veelal hele afdelingen naar 'toilet' ruiken en de lucht doordrongen is van chemische Citroensubstanties die de ademhaling belasten en snel voor overlast en lichamelijke ongemakken zorgen. Wanneer 'chemische geurwolken' telkens opnieuw de geurhinder proberen te maskeren in plaats van te elimineren, kan er voor de mens geen welzijnsgevoel ontstaan.

Het Zwitserse Air Creative-procedé daarentegen filtert de lucht en maakt de lucht vervolgens geurneutral door alle storende omgevingsgeuren te elimineren. Ook zorgt het voor een discrete geur op het niveau van de onbewuste waarneming door middel van etherische antiseptische aroma-essenties die natuurlijk en discreet zijn, niet storen en niet voor overlast zorgen.

Flexibel zorgplatform InterAxio klaar voor de toekomst

Televic Healthcare heeft bijna zeventig jaar ervaring in oproepsystemen en zorgcommunicatie in ziekenhuizen en woonzorgcentra. Het Televic-zorgplatform interAxio focust op comfort en veiligheid voor de patiënten. De nieuwe IP-patiëntenhandset integreert alle functionaliteiten om het verblijf in een ziekenhuis aangenamer te maken: tv-sturing, radio- en muziekkeuze, telefoonfuncties, lichtsturing enzovoort.

Het grote en duidelijk leesbare aanraakscherm kan aan de behoeften van de patiënt worden aangepast en geeft de nodige feedback over de functies die worden geactiveerd. Ook de oproep-toets wordt voor een groter veiligheidsgevoel gekoppeld aan directe feedback op het display. Bovendien zorgt de (terug)spraak op de handset voor een directe geruststelling van de patiënt door de verpleging. De nieuwe gepatenteerde magnetische connectie van de handset zorgt voor een bedrijfszekere en duurzame koppeling. Kortom, interAxio als flexibel platform, klaar voor de toekomst.

van de drie ziekenhuistaken. In het westelijke blok bevinden zich de medisch-technische ruimten, zoals de spoedafdeling en de operatieafdeling. De polikliniek werd in het andere been van de U-vorm ondergebracht. Het bouwvolume met de verpleegafdelingen bevindt zich dwars over de twee blokken."

"Ook de indeling per verdieping heeft een eigen logica", gaat Veryser verder. "Op de begane grond bevinden zich de dagkliniek en de diensten voor de ambulante patiënten. Op de eerste verdieping is de behandelzone ondergebracht: operatieafdeling, intensive care en dergelijke. De patiëntenkamers kregen een plaats op de hogere verdiepingen."

"Alles wat betrekking heeft op de logistiek en techniek, hebben we op de logistieke laag of in dode ruimten geplaatst", geeft ze nog mee. Verdonck haakt in: "Als een patiënt naar buiten kijkt, ziet hij geen technische installaties. Wij zijn geen fabriek. Het dak van het gebouw heeft een golvende beweging. Daardoor ontstaan onder de dakstructuur ruimtes die we niet voor patiëntenzorg of andere taken kunnen gebruiken; de zogenaamde 'dode ruimtes'. Daar hebben we de techniek ondergebracht: weg van het oog van de patiënt."

De directeur vindt dit belangrijk, want de beleving bepaalt mede de kwaliteit van een ziekenhuis. "Kwaliteit bestaat uit het product van beleving en resultaat", legt de professor uit. "Beiden zijn belangrijk. Als een patiënt goed geholpen wordt, maar hij vindt het ziekenhuisverblijf niet aangenaam, dan zit het niet goed. Omgekeerd evenmin."

'Drie balken'

De nieuwbouw van AZ Maria Middelaars werd in april 2015 in gebruik genomen. Het gloednieuwe complex met 631 bedden vervangt de gebouwen op de nabijgelegen campus en de campus in Gentbrugge. Vier jaar nam de bouw van het ziekenhuis in beslag. EGM en LLOX ontwikkelden samen het masterplan voor het project. Zij wonnen

de wedstrijd die door het algemeen ziekenhuis in 2002 werd uitgeschreven.

"Ik herinner me hun voorstel nog levendig", zegt professor Verdonck. "Zij kwamen met een maquette met balken en legden me uit dat een U-vorm overal daglicht zou garanderen. De constructie was ook ideaal om het hoogteverschil van circa 4 meter op het terrein op te vangen. Dat was geniaal. Bovendien dachten ze toen al vanuit onze behoeften en dat was verfrissend."

Logische indeling

"Het centrale atrium met de entree vormt de kern van het geheel", schetst Marijke Veryser, architecte bij EGM architecten. "De drie bouwvolumes die samen een U-vorm hebben, herbergen elk één

'Heel wat ziekenhuizen proberen deze structuur in hun gebouwen in te voeren, maar omdat ze vaak voortbouwen op bestaande gebouwen, lukt dat niet'

Nieuwbouw

"Heel wat ziekenhuizen proberen deze structuur in hun gebouwen in te voeren, maar omdat ze vaak voortbouwen op bestaande gebouwen, lukt dat niet", geeft Laurent Van Damme van LLOX architecten mee. "In deze nieuwbouw was dit wel mogelijk. Bovendien werd de afgesproken filosofie door de ziekenhuisdirectie altijd aangehouden. Aan het project heeft AZ Maria Middelaes toch bijna vijftien jaar gewerkt."

"Dankzij de indeling van het complex, blijven de loopafstanden trouwens beperkt", gaat Van Damme verder. "Ook dat was een belangrijk aandachtspunt; net als privacy. Anders dan in Nederland hechten Belgische patiënten zeer veel waarde aan discretie. Dat uit zich soms in kleine

dingen. Zo zijn de bedden vanuit de gang niet zichtbaar, terwijl dit in een Nederlands ziekenhuis vaak wel het geval is." Maar het gaat verder. "Het vervoer van ziekenhuisbedden is maximaal gescheiden van de andere patiëntenbewegingen", geeft Veryser aan. "De entree en het restaurant zijn het minst privacygevoelig. Die zijn dan ook makkelijk bereikbaar. Maar wachtkamers, dokterskamers en operatiezalen zijn niet zo bereikbaar. Als je er niet moet zijn, dan kom je er ook niet. Ook niet als je op zoek bent naar de juiste dienst", legt de EGM-architecte uit.

Duurzaam en rendabel

Naast de centrale plaats voor de patiënt, moest het ziekenhuis ook duurzaam zijn, klaar zijn voor een verantwoorde groei en financieel verantwoord.

AZ Maria Middelaes gaat voor innovatief ziekenhuisbed Eleganza 2

AZ Maria Middelaes in Gent is de eerste referentieplaats van het gloednieuwe innovatieve ziekenhuisbed Eleganza 2 van wissner-bosserhoff. De Eleganza 2 zorgt voor nieuwe maatstaven wat betreft het onrusthekensysteem, de afwerkingskwaliteit en het moderne design. Het ziekenhuisbed bevat tal van nieuwe innovatieve functies die zowel de verpleging als de patiënt ondersteunt bij de dagelijkse zorg. Mobi-lift® is een innovatief systeem dat de patiënt ondersteunt om het bed te verlaten, zodat mobiliteit en bewegingsvrijheid van patiënten maximaal bevorderd worden.

Extra veiligheid

Hoewel het bed een veilige plek voor patiënten moet zijn, vormen valincidenten een groot probleem voor ziekenhuizen. De Eleganza 2 biedt daarom extra veiligheid. De onrustheksen bieden een hoge bescherming tegen vallen uit bed. Als extra zichtbare indicatie, geeft het in de onrustheksen geïntegreerde groene licht het signaal dat het bed zich in een veilige slaapstand bevindt. Via het geïntegreerde intelligente ligvlak in de Eleganza 2, kunnen draadloos vitale functies van de patiënt gemeten worden.

Intelligente bedsensoren

Naast vitale parameters, kunnen de toestand van het bed en de veiligheidselementen dankzij de intelligente bedsensoren online worden bewaakt en als alarm via het verpleegsignaal worden signaleerd. Veiligheid, ergonomie en gebruiksvriendelijkheid waren dan ook onze belangrijkste troeven, in aansluiting op de toekomstige behoeften van AZ Maria Middelaes, meent sales director Ward Uytterhoeven. Wissner-bosserhoff dankt de directie en alle personeelsleden voor het vertrouwen en de fijne samenwerking.

FEITEN EN CIJFERS

OPDRACHTGEVER

AZ Maria Middelaes, Gent

ZORGVERLENER

AZ Maria Middelaes, Gent

ARCHITECT

EGM Architecten, Dordrecht

LLOX Architecten, Wilrijk

ADVISEUR INSTALLATIES

Studieburo De Klerck Engineering, Brugge

LUCHTBEHANDELING

Beltherm, Zedegem

Bopro

ZUSTEROPROEPSYSTEMEN

Televic, Izegem

LOS-MEUBILAIR

Gispén, Gent en Art-Nivo, Gent

KAMERSCHERMEN

Silentia-Elandir-Care, Zwevezele

Air Creative

VLOER

Tarkett Belux, Rotselaar

BOUWTIJD

Januari 2011 - januari 2015

SELECTIE ARCHITECTEN

2003 (2003 - 2012: ontwerpperiode)

START NIEUWBOUW

januari 2011

OPLEVERING

januari 2015

TOTALE OPPERVLAKTE GEBOUW

64.800 m² (vloeroppervlakte)

CAPACITEIT:

TOTAAL

631 plaatsen: 99 daghospitaal, 532 bedden, 22

intensieve zorgplaatsen en 17 operatiezalen

TOTALE BOUWKOSTEN

136 miljoen euro (exclusief btw)

AANTAL BEDDEN

631

"Al die aspecten hebben EGM en LLOX in hun ontwerp verwerkt", weet een tevreden directeur. De skeletstructuur waaruit het ziekenhuis is opgebouwd, laat verplaatsing van afdelingen eenvoudig toe. Ook kunnen de benen van de U-vorm nog verlengd worden. "De duurzaamheid uit zich niet enkel in technieken", verduidelijkt Elie Vanderbauwede, technisch directeur. "Naast een boorgat-energieopslagveld (BEO) met 140 boringen die 150 meter diep gaan, een WKK-centrale, groendaken, zonwering, een regenwaterrecuperatiesy-

steem en een scherpe isolatiewaarde (K-22), mag het ziekenhuis ook pronken met een oppervlakte per bed van slechts 100 m². "

"En dat gaat niet ten koste van de patiënt", benadrukt professor Verdonck. "Het ziekenhuis telt nu minder vergader ruimtes en opbergplaatsen. Ook in nutteloze functies binnen een ziekenhuisgebouw zoals een auditorium hebben we niet geïnvesteerd. Het klopt dat die compactheid een attitudewijziging van het personeel vergt, maar het past ook bij de evoluties in de ziekenhuiswereld, zoals de inzet van multidisciplinaire ruimtes en samenwerking over de afdelingsgrenzen heen. Dat mondt dan weer uit in lagere exploitatiekosten en een hoger rendement van het ziekenhuisgebouw, waarmee we bij het aspect 'financieel verantwoord' zijn aanbeland. Je kunt geen kwaliteit blijven leveren als je niet rendabel werkt", besluit Verdonck.

Bopro optimaliseert het ontwikkel- en bouwproces

Bopro, actief in de vastgoed- en bouwsector, is in dertig jaar uitgegroeid tot een solide en gerenommeerd bedrijf gespecialiseerd in advies, management & consultancy. Bopro werkt voor eindgebruikers, overheden, zorginstellingen, investeerders, promotoren en ontwikkelaars.

Het uiteindelijke doel van Bopro is het creëren van meerwaarde in de breedst mogelijke zin. Daarbij wordt gestreefd naar de meest optimale economische, sociale en ecologische balans. Met de aanpak om bouw- en vastgoedprocessen optimaal te managen, faciliteert men verantwoorde en duurzame projectontwikkeling.

AZ-Maria Middelaes deed beroep op Bopro voor projectmanagement, kostenmanagement en health & safety coordination.

Beltherm verzorgt luchtbehandelingsinstallaties voor nieuwbouw Maria Middelaes

Beltherm NV verzorgde binnen de tijdelijke handelsvereniging Declercq - Beltherm het aerologisch gedeelte van het HVAC-pakket voor het nieuwe ziekenhuis Maria Middelaes in Gent. Beltherm is gespecialiseerd in luchtbehandelingsinstallaties. Momenteel zijn er drie vestigingen : Zedegem, Nazareth en Eksel. Beltherm verzorgt de volledige installatie : van ontwerp, productie en montage tot afregeling en nazorg. In de vestiging in Zedegem beschikt Beltherm over een eigen productieafdeling waar de luchtkanalen op maat worden gemaakt. De eigen productie zorgt voor flexibiliteit voor onze montageploegen en waarborgt de kwaliteit van de kanalen. Alle kanalen voldoen aan luchtdichtheidsklasse C.

Voor de montage kan Beltherm rekenen op een veertigtal goed uitgeruste en ervaren montageploegen. Dankzij de hoge capaciteit van productie en montage en een constante bewaking van de kwaliteit van het afgeleverde werk, kan Beltherm ook de grotere projecten, zoals de nieuwbouw van het ziekenhuis Maria Middelaes, aan.

Naast dit ziekenhuis heeft Beltherm referenties in andere ziekenhuizen, rust- en verzorgingstehuizen, openbare gebouwen, kantoren en industriële toepassingen.

Tekst: Bram Souffreau

EIGENTIJDSE MEUBELS BRENGEN HUISELIJKE SFEER IN AZ MARIA MIDDELAES

De Nederlandse meubelfabrikant Gispén en de Gentse meubelleverancier Art Nivo hebben gezamenlijk de kantoren, de cafetaria, de wachtkamers en de ziekenhuisgangen van het gloednieuwe AZ Maria Middelaes aangekleed. Beide bedrijven werken vanuit een vergelijkbare filosofie.

"Met onze kleurrijke, kwaliteitsvolle en eigentijdse concepten verlossen we beiden de zorgsector van het stigmatiserende en grijze imago", legt Peter Bobeck van Art Nivo uit. Patrick Windels, general manager bij Gispén België, vult hem aan. "Huiselijkheid, daar draait het om. Je moet je goed voelen in een ziekenhuis. Dat gevoel vertalen de twee bedrijven naar de inrichting. Daarnaast hechten we ook veel belang aan een efficiënte omgang met de vierkante meters."

Via een raamcontract was Gispén al jarenlang huisleverancier van het kantoormeubilair van het AZ. "Samen met de nieuwbouw kwam echter ook een nieuwe, ruimere aanbesteding", geeft Windels aan. "Gispén is sterk in de kantoorinrichting. In partnership met Art Nivo hebben we de aanbesteding binnengehaald en het project als één ploeg uitgevoerd."

Open kantoorruimten

De twee firma's schreven samen aan de conceptnota, selecteerden het meubilair en voerden de logistieke operatie uit. Voor de kantoren schoven de twee bedrijven het 'landschapskantoor' als optie naar voren. "In het oude gebouw werkte AZ Maria Middelaes met een klassieke kantoorindeling. In de nieuwbouw ging het ziekenhuis voor open kantoorruimten. Dat vergt een totaal andere inrichting", weet Windels. "Je moet zorgen voor een goede akoestiek, comfort en een slimme omgang met de oppervlakte. Tegelijkertijd moet je ook denken aan overlegplaatsen, zoals een aangename, bereikbare, maar toch afgezonderde zithoek."

De cafetaria, de gangen en de wachtruimtes kregen een frisse en strakke look aangemeten. De gekozen meubels voor het ziekenhuis stralen eigenheid, kwaliteit en vrolijkheid uit. Het restaurant functioneert als verlengde van de kantoorruimtes. "Het restaurant hebben we zo ingekleed

dat het niet enkel een eetruimte is, maar ook op een natuurlijke manier uitnodigt voor vergaderingen en meetings. Zo kan de ruimte de hele dag

door nuttig worden gebruikt", legt Bobeck uit. "Je kan er aan tafels van twee, vier, zes of zelfs twintig zitten, maar ook op het terras plaatsnemen."

Tekst: Bram Souffreau

ASSA ABLOY ENTRANCE SYSTEMS ONTWIKKELT VLUCHTWEG IN BEIDE RICHTINGEN

Het Zweedse ASSA ABLOY Entrance Systems (AAES) heeft voor het AZ Maria Middelaes een unieke dubbele draaideurautomaat voor de branddeuren uitgewerkt. "De ziekenhuisdirectie wenste automatische nooddeuren die bij nood in beide richtingen konden openklappen.

Zo'n deuren bestonden vijf jaar geleden nog niet. Een klassieke draaideurautomaat draaide toen de deur slechts in één richting open, maar dat paste niet in de vluchtwegpolitiek van het AZ", herinnert AAES-accountmanager Christophe De Caesteker zich.

"Samen met het ziekenhuis en LLOX Architecten hebben we voor dergelijke specifieke gevallen een nieuwe automatiseringsoplossing ontworpen: de Besam SW300ER. Met die technologie is een vluchtweg in beide richtingen gegarandeerd, terwijl de deur eenvoudig bediend kan worden", legt hij uit. "De allereerste testdeur hebben we in het oude ziekenhuisgebouw geplaatst." Met de Besam SW300ER-automatisering kunnen trouwens ook ouderen of patiënten met een minder goede fysieke gesteldheid de branddeur gemakkelijk openen. In het ziekenhuis heeft AAES uiteindelijk 52 branddeuren met de automaat uitgerust.

Voor AAES was de innovatie interessant, want heel wat ziekenhuizen worden met de problematiek geconfronteerd. De Zweedse deurtechnologiespecialist kan nu uitpakken met een oplossing die geattesteerd is voor de Belgische en Europese markt.

In de nieuwbouw verzorgde AAES ook de plaatsing van de schuifdeuren in de grote inkomsthal en ASSA ABLOY de installatie van de draadloze elektronische toegangscontrole Aperio. "Alle circa 700 deuren in het ziekenhuis kregen de Aperio-technologie aangemeten. Het draadloze systeem zorgt ervoor dat onbevoegden geen toegang hebben tot ruimtes met bijvoorbeeld medicijnen, apparatuur of patiëntengegevens. Omdat het systeem draadloos werkt, kan het ook esthetisch in het ziekenhuisgebouw verwerkt worden", geeft De Caesteker nog mee.

Tekst: Bram Souffreau

ZWEEDSE SCHERMEN BIEDEN PRIVACY OP MAAT

Silentia Belux heeft aan het AZ Maria Middelaes 90 Silentia-privacyschermen geleverd. De vouwwanden vormen een hygiënisch alternatief voor ziekenhuisgordijnen, waarvan vaak wordt gezegd dat ze een broeihaard voor bacteriën zijn.

De vouwschermen bestaan uit een geanodiseerd aluminium frame en brandvertragend hoogdruk-laminaat. "Ze zijn perfect glad en bestand tegen alle detergenten en ontsmettingsmiddelen", zegt Dirk Baert, zaakvoerder van Silentia Belux. "Door de aard van de schermen krijgen bacteriën geen kans. Een gepatenteerd hermetisch gesloten scharniersysteem zorgt ervoor dat stof en onzuiverheden niet kunnen indringen. Mede hierdoor zijn de privacyschermen snel en gemakkelijk te reinigen. Silentia biedt privacyschermen aan in de gewenste hoogtes, lengtes, in harmonische kleurcombinaties, aantrekkelijke prints of lichtdoorlatend, UV-bestendig polycarbonaat."

Kosten

Hoewel de Zweedse vouwschermen een hoger prijskaartje hebben dan de klassieke ziekenhuisgordijnen, kosten privacy vouwschermen op termijn minder, luidt de overtuiging van Baert. "Als alle directe en indirecte exploitatiekosten in rekening worden gebracht, zal een ziekenhuis de vouwschermen snel terugverdienen. Privacy-vouwschermen

'Als alle directe en indirecte exploitatiekosten in rekening worden gebracht, zal een ziekenhuis de vouwschermen snel terugverdienen'

vergen minder montagekosten. Bij normaal gebruik zijn ze nagenoeg onverslijtbaar. Ook worden aanzienlijke besparingen gerealiseerd door het wegvallen van arbeidsintensief onderhoud, dat eigen is aan patiëntengordijnen."

Voordelen

Baert ziet nog meer pluspunten. "De Silentia-vouwschermen laten maximaal daglicht in de kamer toe. Verpleegkundigen behouden een mooi overzicht over alle beeldschermen, terwijl de vouwwanden ook niet in de weg staan van tilliften." De zaakvoerder geeft nog mee dat de vouwschermen voor 99% recyclebaar zijn en bij een verhuizing of een herinrichting eenvoudig te verplaatsen zijn. "De vouwschermen worden

gewoon losgeklikt en elders opnieuw vastgeklit, geen sloopwerk van wanden of ander breekwerk."

Baert vervolgt: "We krijgen meer en meer aanvragen van adviesbureaus en architecten. Door hun expertise en brede marktkennis, kunnen zij innovatief en betrouwbaar advies geven en beschikken ze over de nodige objectieve geloofwaardigheid om de bouwheer te overtuigen van de waarde van de investering op lange termijn."

Silentia Belux importeert de Zweedse vouwschermen en levert de producten in België en Luxemburg. "Wereldwijd worden meer dan 105.000 Silentia-privacyschermen gebruikt in meer dan dertig landen."